

Utkast 9.8.2019

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projektjänster

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i augusti 2019 undertecknade avtalet mellan Finlands regering och FN om ett Finlandskontor för FN-kontoret för projektjänster samt antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Det centrala syftet med avtalet är att komma överens om inrättandet av ett kontor i Finland, om kontorets rättsliga ställning samt om privilegier och immunitet för kontoret och dess personal.

Avtalet träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då finska regeringen och UNOPS har meddelat varandra att de har slutfört de åtgärder som krävs av respektive part för att avtalet ska bli bindande för dem. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Innehåll

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.2 Beredning

Beredningen av avtalet

Beredningen på nationell nivå

2 Avtalets målsättning

3 De viktigaste förslagen

4 Propositionens konsekvenser

5 Remissvar

6 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

7 Ikraftträdande

8 Bifall av Ålands lagting

9 Behovet av riksdagens samtycke

LAGFÖRSLAG

AVTALSTEXT

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

FN-kontoret för projektjänster (*United Nations Office for Project Services, UNOPS*) hör till FN och är samtidigt ett självständigt kontor. UNOPS grundades den 19 september 1994 av FN:s generalförsamling genom resolution A/RES/48/501. UNOPS erbjuder stödtjänster till FN, till FN:s medlemsstater och till andra aktörer, till exempel för projekthantering, upphandling och byggande av infrastruktur. UNOPS är en verkställande organisation med brett upplagd verksamhet inom olika sektorer som utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsbevarande verksamhet. UNOPS verkar i samarbete med den privata sektorn med målen för hållbar utveckling för ögonen. Verksamheten bygger inte på någon årlig medlemsavgift från medlemsstaterna eller på frivilliga bidrag utan kontoret finansierar själv sin verksamhet med intäkterna från sina projekt.

UNOPS flyttade sitt huvudkontor från New York till Köpenhamn år 2006. Värdet på UNOPS tjänsteproduktion har åren 2012–2015 ökat med cirka 14 % om året. År 2018 uppgick värdet på tjänsteproduktionen till cirka 1,65 miljarder euro (1,86 miljarder US dollar). Intäkterna för åren 2018–2019 har budgeterats till 169,4 miljoner euro (179,3 miljoner US dollar). Globalt har UNOPS inalles 4618 anställda på över tremånaders kontrakt.

UNOPS har för avsikt att utvidga sitt program för investeringar i samhällsutveckling (*Social Impact Investing Initiative, S3I*). Med investeringar i samhällsutveckling avses investeringar som syftar till betydliga sociala och samhällsliga förbättringar i sina objekt. Genom denna verksamhet skapar UNOPS innovativa och skalbara finansieringslösningar för att nå målen för hållbar utveckling. Tyngdpunkterna i UNOPS program för investeringar i samhällsutveckling är social bostadsproduktion, förnybara energiinvesteringar samt hälsoinfrastruktur. UNOPS anser det vara till fördel att investeringarna i samhällsutveckling inte endast sköts från huvudkontoret i Köpenhamn utan att det också i ett annat land finns ett kontor med fokus på dessa investeringar.

UNOPS har för avsikt att senare, när kontoret är inrättat, grunda en separat privaträttslig stiftelse (*UNOPS Foundation*) i Finland. Meningen är att UNOPS ska samarbeta med stiftelsen för kring strategiska investeringar.

1.2 Beredning

Beredningen av fördraget

Innovativa finansieringsmekanismer ingick i rekommendationerna från FN-konferensen om utvecklingsfinansiering i Monterrey 2002. Dessa har blivit en viktig del av FN:s agenda för

utvecklingsfinansiering, däribland rekommendationerna från konferensen om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba 2015.

Sedan 2015 har UNOPS-programmet för investeringar i samhällsutveckling i fem olika omgångar fått godkännande och bemyndigande från styrelsen som styr och övervakar UNOPS verksamhet. Det krävs inget separat styrelsebeslut för att inrätta och flytta programkontoret till Helsingfors. UNOPS-ledningen har informerat FN:s generalsekreterare om avsikten att inrätta ett kontor i Helsingfors och beslutet har generalsekreterarens starka stöd.

Också andra internationella organisationer har program för investeringar i samhällsutveckling. Exempelvis Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling har ett program (*OECD Social Impact Investment Initiative*) som fokuserar på fyra tematiska helheter: finansiering, innovationer, politiska åtgärder och kunskap.

Beredningen på nationell nivå

Finland har länge samarbetat med UNOPS inom exportfrämjande och utvecklingssamarbete. UNOPS kontaktade Finland i december 2018 med ett förslag om att inleda dialog om att i Finland inrätta ett kontor med fokus på UNOPS program för investeringar i samhällsutveckling. UNOPS var intresserat av att centralisera denna verksamhet till Finland, eftersom Finland har en stark miljö för innovationer och investeringar i samhällsutveckling samt ett transparent samhälle, och för att korruptionen är ringa. Kontorspersonalen beräknas uppgå till minst 10 och högst 20 personer.

Efter inledande diskussioner och efter att UNOPS representanter hade besökt Finland tillsatte statsrådet den 14 mars 2019 en förhandlingsdelegation för förhandlingar med UNOPS. En representant för utrikesministeriet var ordförande för delegationen medan medlemmarna representerade arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet.

På FN:s vägnar deltog företrädare för FN-sekretariatets rättstjänst samt för UNOPS-kontoren i New York och Köpenhamn i förhandlingarna. Under förhandlingarna föreslog Finland betydliga ändringar i UNOPS första avtalsutkast. UNOPS utgick i förhandlingarna i första hand från organisationens huvudkontorsavtal med Danmark och från FN:s allmänna praxis för huvudkontor i Europa som grundar sig på värdlandsöverenskommelser med andra länder. Finland strävade å sin sida efter en så enhetlig linje som möjligt i förhållande till de överenskommelser om säte som Finland har ingått med de internationella organisationer som redan finns i landet. Tillika tog man i beaktande att Finland har förhandlat fram en del av dessa avtal för länge sedan då omvärlden såg annorlunda ut. I de överenskommelser om säte som Finland har ingått beaktas dessutom respektive organisations särdrag samt för FN-organisationers del den för Finland förpliktande Konventionen rörande Förenta Nationernas privilegier och immunitet (FördrS 23/1958, nedan kallad "FN:s privilegiekonvention"). Finlands tidigare överenskommelser om säte med internationella organisationer avviker i någon mån från andra europeiska länders praxis avseende förmåner som beviljas FN-kontor och detta märktes särskilt i beskattningsfrågorna.

Utrikesministeriet sände i enlighet med 97 § 1 mom. i grundlagen en lägesrapport om avtalsförhandlingarna med UNOPS till riksdagens utrikesutskott (USP 4/2019 rd). Två frågor blev speciellt problematiska i förhandlingarna, dels UNOPS-personalens skattefria införsel av fordon till eller anskaffning i Finland, dels icke-beaktandet av att personalen bor i Finland avseende bosättningsbaserad beskattning av inkomst oavsett var den förvärvats. Med anledning av denna fråga lämnade utrikesutskottet ett uttalande där det omfattade statsrådets linje och ansåg det viktigt att i öppna förhandlingsfrågor i första hand sträva efter ett slutresultat i enlighet med Finlands förslag. Vad gäller skattefri införsel eller anskaffning av fordon ansåg utskottet det riskfyllt med en sådan förhandlingslösning som ställer UNOPS personal i ojämlig ställning jämfört med tjänstemän av motsvarande rang vid diplomatiska beskickningar. Om skattefriheten för införsel eller anskaffning av fordon breddas från dagens praxis, kan det leda till motsvarande krav från andra i Finland verksamma internationella organisationer. Utskottet fäste också uppmärksamhet vid den slutliga formen av avtalets namn. Finland beaktade utrikesutskottets utlåtande när avtalsförhandlingarna med UNOPS slutfördes.

Det slutgiltiga avtalsutkastet sändes på remiss till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet. Arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet bekräftade att avtalet kan undertecknas för deras del. Finansministeriet uttryckte i sitt remissvar att det är beklagligt att en sådan bestämmelse (artikel XIII.1 k) inkluderas i avtalet som kan leda till en situation där en person inte är skattskyldig någonstans för sina globala inkomster och föreslog att utrikesministeriet ska höra sig för om möjligheten att stryka denna punkt. Förhandlingsdelegationens ordförande tog upp frågan med FN:s rättstjänst. Frågan var viktig för FN, eftersom befrielsen i artikeln enligt FN:s synpunkt är den rätta tolkningen av FN:s privilegiekonvention och därför inte kan strykas. FN:s rättstjänst bekräftade dock att organisationens personal är skyldig att för inkomster utanför FN-inkomsten betala skatt i den stat där de förvärvas. I annat fall bryter en tjänsteman mot FN:s personalregler. Finansministeriet bekräftade därefter att avtalet kan undertecknas med artikel XIII.1 k inkluderad.

På föredragning av statsrådet beviljade republikens president den 5 juli 2019 fullmakt att underteckna avtalet. Avtalet om ett Finlandskontor för UNOPS undertecknades i Helsingfors den 12 augusti 2019.

2 Avtalets målsättning

Avtalet mellan Finlands regering och FN om ett Finlandskontor för UNOPS (nedan kallat UNOPS-avtalet) syftar till att enas om inrättandet av ett kontor, om kontorets rättsliga status samt om privilegier och immunitet för kontoret och dess personal.

Kontorets och personalens privilegier och immunitet bygger i väsentliga delar på FN:s privilegiekonvention. Avtalet med UNOPS ska klargöra privilegiekonventionens bestämmelser

och tillämpning och där avtalas också i tillämpliga delar om frågor som faller utanför konventionen.

3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner avtalet mellan Finlands regering och FN om ett Finlandskontor för UNOPS.

Propositionen innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har ringa ekonomiska konsekvenser på grund av de avtalsenliga befrielseerna från skatter, tullar och socialskyddsavgifter. UNOPS Finlandskontor och dess tillgångar, inkomster och övriga egendom är befriade från alla direkta och indirekta skatter, från alla tullavgifter och skatter avseende import och export samt från restriktioner avseende import och export av varor för tjänstebruk. Kontorets tjänstemän är befriade från skatt på löner och andra arvoden som betalas av FN. Kontorets chef och tjänstemän med en tjänsterang i klass P/L-5 eller IICA3 eller högre som inte är finska medborgare eller bor i Finland samt deras makar och minderåriga barn som inte är finska medborgare eller bor i Finland får samma privilegier, immunitet och lättnader som beviljas medlemmar av motsvarande rang av den diplomatiska personalen vid utländska beskickningar ackrediterade i Finland. Kontorspersonalen förväntas uppgå till minst 10 och högst 20 personer, av vilka en del är finländare. Till följd av dessa bestämmelser förlorar Finland skatteintäkter i någon mån.

Finländska företags möjligheter till samarbete med UNOPS stärks av att organisationen har ett kontor i Finland. När det gäller programmet för investeringar i samhällsutveckling ligger fokus vid stora projekt på minst cirka 100 miljoner euro. I Danmark finns det 11 FN-organisationer med sammanlagt 1500 anställda. Danmark investerar alltså 23,5 miljoner euro årligen på att upprätthålla FN-campusen. Samtidigt uppskattar Danmark att man, sett till hela samhällsekonomin, får intäkter på 200 miljoner euro genom FN:s närvaro i landet samt ytterligare 74 miljoner euro genom personalens konsumtion i Köpenhamn. Dessutom var Danmark exempelvis 2018 på plats åtta i den totala FN-upphandlingen, medan Finland var på plats 132. Danmarks exempel är avseende konsekvenserna inte direkt jämförbart med UNOPS Finlandskontor, eftersom det finns betydligt fler FN-organisationer i Köpenhamn. Trots det kan exemplet ge en fingervisning.

UNOPS-anställda omfattas inte av det finländska systemet för social trygghet och UNOPS betalar därför inte heller arbetsgivarens socialskyddsavgifter. Hela personalen är emellertid skyldig att ha sjukförsäkring antingen via FN eller på något annat sätt. Finska medborgare och anställda vid

UNOPS som redan före anställningen bott i Finland har rätt till hemkommunens tjänster. Detta kan i enstaka fall innebära utgifter för användningen av tjänster i det kommunala systemet för social trygghet.

UNOPS-avtalet beaktar privilegier, immunitet och lättnader för UNOPS-möten som hålls i Finland till den del det inte redan finns bestämmelser om detta i lagen och förordningen om privilegier och immunitet i fråga om internationella konferenser och särskilda delegationer (572/1973 och 728/1973). Eftersom UNOPS är en verkställande organisation kan också andra FN-organisationer hålla konferenser i Finland. Beroende på deltagarantalet kan detta ha ekonomisk betydelse och öka den globala medvetenheten om Finland som konferensland.

Finland har förbundit sig att bidra till inrättandet av UNOPS Finlandskontor till en början för en tid på fem år. Finlands stöd och stödbeloppet beslutas separat i statsbudgetsprocessen i samband med besluten om anslagen för utvecklingsamarbete. I det här stadiet föreslås ett stöd på 20 miljoner euro för de tre första åren.

5 Remissvar

6 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

Ingress

I avtalsingressen beaktas det att UNOPS verkar självständigt som en del av FN och att den är en verkställande organisation som också involverar den privata sektorn i främjandet av målen för hållbar utveckling. UNOPS-programmet för investeringar i samhällsutveckling nämns specifikt, eftersom det är den huvudsakliga orsaken till att UNOPS ska inrätta ett Finlandskontor.

Artikel I. Definitioner

I artikeln definieras de centrala begreppen i avtalet.

”Kontorets tjänstemän” avser både tjänstemän enligt FN:s privilegiekonvention och annan personal som anställts med mera flexibla anställningsavtal (den så kallade IACA-kategorin). Detta grundar sig på FN-resolution 76.1 från 1946 där bestämmelserna i FN:s privilegiekonvention breddas till att omfatta också annan FN-personal än den som anges i privilegiekonventionens artiklar V (tjänstemän) och VI (sakkunniga). Lokalt anställda och timavlönad personal har lämnats utanför denna definition. Begreppet tjänsteman omfattar i UNOPS-avtalet också exempelvis praktikanter och FN-volontärer, vilkas privilegier och immunitet begränsas separat på annat sätt.

I definitionen av familjemedlem har utgångspunkten i den finska utlänningslagen (301/2004) och den definition som FN tillämpar på familjemedlem beaktats utan att någondera som sådan har

inkluderats i definitionen. Avtalets definition av familjemedlem är bredare än utlänningslagens definition av familjemedlem som avser tredjelandsmedborgare (37 §). Samtidigt är definitionen i UNOPS-avtalet snävare än utlänningslagens definition av familjemedlem till en EU-medborgare (154 §), eftersom avtalsdefinitionen inte omfattar alla barn under 21 år och inte heller inkluderar alla tjänstemannens och dennes makes släktingar i rätt uppstigande led som de försörjer, utan endast tjänstemannens föräldrar som är beroende av tjänstemannens vårdnad. I FN:s personalregler (ST/SGB/2018/1) definieras familjemedlemmar som är beroende av tjänstemannen för sin försörjning. Utgående från FN:s personalregler inkluderas i UNOPS-avtalet tjänstemannens barn i åldern 18–21 som studerar på heltid vid universitet eller motsvarande läroinrättning och tjänstemannens barn i vilken ålder som helst med en funktionsnedsättning som är permanent eller sannolikt långvarig. I avtalets definition av familjemedlem har dock inte en sådan syster eller bror till tjänstemannen inkluderats som är beroende av tjänstemannen och som i FN:s personalregler anges som sekundär försörjningstagare.

Av definitionerna hör definitionen av tjänsteman och av familjemedlem till området för lagstiftningen. I Finland finns det bestämmelser om familjemedlem i utlänningslagen (37 § och 154 §). Dessa definitioner påverkar också indirekt tolkningen och tillämpningen av materiella bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Artikel II. Inrättandet av kontoret

I artikeln föreskrivs att UNOPS-kontorets säte ska upprättas i Finland.

Artikel III. Juridisk personlighet

Enligt artikeln ska UNOPS-kontoret vara en juridisk person i Finland och följaktligen ha behörighet att ingå avtal, förvärva och överlåta fast och lös egendom samt inleda rättsliga förfaranden. Artikeln motsvarar skrivningen om FN:s rättskapacitet i artikel I i FN:s privilegiekonvention.

I Finland bestäms genom lag om juridisk personlighet med tillhörande rättsförmåga och juridiska handlingsförmåga (GrUU 38/2000 rd) och bestämmelsen hör följaktligen till området för lagstiftningen.

Artikel IV. Avtalets syfte och tillämpningsområde

Det fastställs i artikeln att avtalet reglerar UNOPS-kontorets status i Finland och särskilt lokalernas och tjänstemännens status. Där konstateras ytterligare att Finland och UNOPS därutöver kan ingå projektspecifika avtal.

Artikel V. Tillämpning av konventionen

Det fastställs i artikeln att Finland ska tillämpa FN:s privilegiekonvention på UNOPS Finlandskontor. UNOPS är en del av FN och följaktligen är artikeln konstaterande och utvidgar alltså inte privilegiekonventionens tillämpningsområde.

FN:s privilegiekonvention har satts i kraft genom lag (23/1958).

Artikel VI. Okränkbarhet för kontoret

I punkt 1 föreskrivs det att kontoret och dess egendom, arkiv och telekommunikation är okränkbara. Dessa ska ha immunitet mot varje form av rättsliga förfaranden, såvida man inte i något särskilt fall uttryckligen har avstått från denna immunitet i enlighet med FN:s privilegiekonvention. Avstående från immunitet gäller emellertid inte verkställighetsåtgärder. Denna punkt grundar sig på artikel II § 2 och 3 i FN:s privilegiekonvention.

I punkt 2 fastställs det att kontorschefen i händelse av eldsvåda eller någon annan nödsituation som kräver snabba skyddsåtgärder antas ha gett sitt tillstånd att vid behov beträda lokalerna, om chefen inte kan nås i tid.

I punkt 3 bekräftas det att UNOPS lokaler får användas för möten, seminarier, utställningar och andra motsvarande aktiviteter som organiseras av kontoret eller av någon annan FN-enhet. Enligt punkt 4 får kontorslokalerna inte användas i strid med avtalets syfte och ändamål. Enligt punkt 5 ska UNOPS förhindra att kontorets lokaler används som fristad för personer som undviker att bli anhållna med stöd av lagstiftningen i Finland.

Den rättsliga immuniteten innebär att kontoret och dess egendom är befriade från all, främst civil- och förvaltningsrättslig domsrätt inom Finlands jurisdiktion. Befrielsen från tvångsåtgärder med avseende på egendomen gäller olika slag av administrativa och processuella tvångsmedel och säkringsåtgärder. Den okränkbarhet för kontorslokaliteterna, arkivet och handlingarna som föreskrivs i artikeln avviker med avseende på genomsökning av platser samt kvarstad och beslag från lagstiftningen i Finland. Bestämmelser om kvarstad och beslag som säkringsåtgärd finns i 7 kap. i rättegångsbalken (4/1734). Bestämmelser om administrativa tvångsåtgärder finns i viteslagen (1113/1990). Bestämmelser om inlösen av fast egendom finns bland annat i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). I beredskapslagen (1552/2011) finns bestämmelser om tvångsåtgärder under undantagsförhållanden som hänför sig till egendom. I utsökningsbalken (705/2007) föreskrivs om verkställande av domar och beslut.

Artikel VII. Säkerhet och skydd

Det fastställs i artikeln att UNOPS ska ansvara för upprätthållandet av ordning och säkerhet i sina lokaler. Samtidigt ska Finland tillhandahålla kontoret och dess personal sådan säkerhet som krävs för att kontoret effektivt ska kunna utföra sin verksamhet. På begäran av kontorschefen för UNOPS Finlandskontor ska de behöriga myndigheterna vidta de åtgärder som krävs för att upprätthålla lag och ordning i kontorets lokaler och i deras omedelbara närhet. Främst innebär detta ett sedvanligt samarbete med myndigheter som polisen och skyddspolisen utifrån deras egen lägesbedömning.

I ordningslagen (612/2003) finns bestämmelser om främjande av allmän ordning och säkerhet. I 2 kap. 5 § i polislagen (872/2011) föreskrivs det om skydd av offentlig frid. En polisman har på begäran av innehavaren av ett utrymme eller en annan plats som omfattas av offentlig frid enligt 24 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) eller av dennes företrädare rätt att avlägsna en person som

utan laglig rätt tränger sig in eller i smyg eller genom att vilseleda någon annan tar sig in eller gömmer sig där eller som inte lyder en befallning att avlägsna sig.

Artikel VIII. Offentliga tjänster och värdlandets bidrag

Syftet med punkterna 1 och 2 i denna artikel är att UNOPS på samma villkor som andra representationer ska få de sedvanliga offentliga tjänster som kontoret behöver och att avbrott i tjänsterna inte ska hindra dess verksamhet. Dessutom åtar sig Finland som en del av biståndet till UNOPS att till kontorets förfogande ställa preliminärt inredda lokaler som är lämpliga som UNOPS huvudkontor i Finland.

I punkt 3 fastställs det att Finland ska bekosta upprättandet av kontoret i värdlandet till en början för en period på fem år. Finansieringen ska beslutas separat i samband med budgetprocessen för statsfinanserna.

Enligt punkt 4 ska UNOPS vid störningar i den offentliga servicen ges samma företräde för att utföra sina uppgifter som statens centrala ämbetsverk och organ.

Enligt punkt 5 ska artikelns bestämmelser inte hindra skälig tillämpning av de finska brandskydds- och hälsoskyddsbestämmelserna.

Artikel IX. Kommunikationsmedel

Artikelns kompletterar bestämmelserna i artikel III i FN:s privilegiekonvention om förmåner för kommunikationer. Finland åtar sig att säkerställa okränkbarheten för UNOPS officiella kommunikation, oavsett kommunikationskanal. Därutöver har UNOPS rätt att använda radio-, satellit- och annan telekommunikationsutrustning. För närvarande har Finland inga frekvenser som uttryckligen registrerats för FN, men Finland ställer på ansökan lämpliga frekvenser till UNOPS förfogande.

I 10 § 2 mom. i grundlagen föreskrivs att brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar. I grundlagens 12 § 1 mom. föreskrivs för sin del om yttrandefrihet som bland annat omfattar rätten att framföra och sprida meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Bestämmelser om radiofrekvenser finns i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Artikel X. Tillgångar och annan egendom

Enligt artikelns ska UNOPS, dess tillgångar och övriga egendom ha immunitet mot varje form av rättsliga förfaranden, såvida man inte i något särskilt fall uttryckligen har avstått från denna immunitet i enlighet med FN:s privilegiekonvention. Likaså ska UNOPS Finlandskontors egendom och tillgångar vara fritagna från alla slag av restriktioner, kontroller och moratorier. UNOPS får inneha och överföra sina tillgångar från Finland till andra länder och inom Finland.

Immuniteten mot rättsliga förfaranden i enlighet med artikelns innebär att kontoret, dess tillgångar och egendom är befriade från all, främst civil- och förvaltningsrättslig domsrätt inom

Finlands jurisdiktion. Ovan i samband med artikel VI redogörs för den finska lagstiftningens förhållande till immunitet mot olika administrativa och processuella tvångsmedel och säkerhetsåtgärder.

Immuniteten mot lagföring avseende UNOPS egendom och tillgångar grundar sig på artikel II § 7 i FN:s privilegiekonvention. På grund av EU-medlemskapet och eftersom Finland hör till euroområdet hör penningpolitiken i regel inte längre till Finlands behörighet. Artikelns befrielse angående finansieringsarrangemang avviker dock från bestämmelserna i beredskapslagen om övervakning och reglering under undantagsförhållanden. Till den del penningpolitiken, när det gäller sådant som föreskrivs i beredskapslagen, hör till Finlands jurisdiktion, hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Samtidigt är internationella bestämmelser och Europeiska unionens penningtvättsdirektiv (2015/849/EU) och nationella bestämmelser som utfärdats med stöd av den, såsom lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), bindande för Finland och i praktiken förpliktande för bland annat kredit- och finansinstitut och innehåller anmälningsskyldighet när det gäller juridiska personer.

Artikel XI. *Befrielse för kontoret från skatter, tullavgifter och import- och exportrestriktioner avseende varor för dess tjänstebruk*

Enligt artikeln ska UNOPS Finlandskontor, dess tillgångar, inkomster och övriga egendom vara befriade från alla direkta och indirekta skatter fastställda i finsk lagstiftning avseende upphandling för organisationens officiella bruk. Kontoret ska dessutom vara befriat från alla tullavgifter och skatter avseende import och export samt restriktioner avseende import och export av varor för dess tjänstebruk.

Med stöd av artikel II § 7 i FN:s privilegiekonvention är Förenta nationerna befriade från alla direkta skatter. FN ska emellertid inte göra anspråk på befrielse från skatter som i själva verket inte är annat än avgifter för tjänster från det allmännas sida. Det gäller tjänster för vilka det tas ut en avgift enligt fast taxa utifrån antalet tjänster och som kan specificeras exakt. Artikeln motsvarar bestämmelsen i FN:s privilegiekonvention.

Enligt FN:s privilegiekonvention är FN också befriat från tullavgifter och omfattas inte heller av import- och exportförbud eller import- och exportrestriktioner avseende varor som importeras eller exporteras för tjänstebruk.

Skattefrikhetsbestämmelserna avviker från gällande lagstiftning om direkta skatter, men motsvarar de privilegier och den immunitet som vanligtvis beviljas internationella organisationer.

Artikelns bestämmelser om befrielse från indirekta skatter hör till EU:s exklusiva befogenhet till den del det finns unionslagstiftning om innehållet i dessa bestämmelser.

Föreskrifter om befrielse och förfaranden avseende mervärdesskatt finns i rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Medlemsstaterna i EU ska undanta

från skatteplikt import av varor samt leverans av varor och tillhandahållande av tjänster som görs av internationella organisationer vilka är erkända som sådana av myndigheterna i värdmedlemsstaten, inom de gränser och på de villkor som fastställs genom de internationella konventionerna om upprättandet av dessa organisationer eller genom avtalen om deras säte.

När det gäller tullavgifter har Finland normalt inte längre någon befogenhet, eftersom ärendet lyder under EU:s exklusiva befogenhet. Enligt rådets förordning (EG) nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse ska bestämmelserna i förordningen inte hindra medlemsstaterna från att bland annat bevilja sådan tullfrihet som hör till de privilegier som sedvanligen beviljas internationella organisationer med stöd av internationella överenskommelser eller avtal om säte, däribland tullfrihet i samband med internationella konferenser. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen om tullbestämmelserna i sådana avtal. I 44 § i tullagen föreskrivs om tullfrihet som grundar sig på vissa internationella överenskommelser.

Enligt 81 § 1 mom. och 121 § 3 mom. i grundlagen ska grunderna för skattskyldigheten utfärdas genom lag.

I 129 b § 1 mom. i mervärdesskattelagen (1392/2010) och 18 § 1 mom. 2 punkten i punktskattelagen anges förutsättningarna för beviljande av skattefrihet till internationella organisationer. I 94 § i mervärdesskattelagen föreskrivs om undantag från skattepliktigheten för import.

När det gäller återbetalning av mervärdesskatt tillämpas förfarandet enligt 129 b § i mervärdesskattelagen. Till sådana internationella organisationer som är belägna i Finland och som har erkänts av Finland samt till deras personal återbetalas den skatt som ingår i förvärvet av varor och tjänster som köpts i Finland, om detta har fastställts i avtalet om grundande av organisationen eller i värdlandsöverenskommelsen. Förutsättningen för återbäring är att varans eller tjänstens skattebelagda inköpspris är minst 170 euro. Ansökan ska göras kvartalsvis till utrikesministeriet som fastställer om sökanden på basis av avtalet om grundande av organisationen eller värdlandsöverenskommelsen, sökandens ställning och varans eller tjänstens användningsändamål har rätt till återbäring. Skatteförvaltningen kontrollerar de övriga förutsättningarna för återbäring och återbetalar skatten.

Förutsättningen för skattefriheten enligt 94 § 1 mom. 23 punkten i mervärdesskattelagen är att grunden för den skatt som ska betalas på importen ökad med mervärdesskattens andel är minst 170 euro. Utrikesministeriet fastställer rätten till skattefrihet.

Med stöd av 44 § i tullagen fastställer utrikesministeriet att förutsättningarna för tullfrihet uppfylls.

Skattefria är enligt 18 § 1 mom. 2 punkten i punktskattelagen produkter som är avsedda att användas av i Finland verksamma internationella organisationer, inom de gränser och på de

villkor som fastställts genom internationella konventioner om upprättande av dessa organisationer eller genom avtal med organisationernas ledning.

Utrikesministeriet utfärdar på begäran av en internationell organisation ett intyg över skattefriheten.

Vid import av punktskattepliktiga varor från länder utanför EU gäller för skattefrihetsförfarandet vad som föreskrivs om skattefrihet för motsvarande produkter.

Anskaffningen av fordon för kontorets tjänstebruk ska med stöd av avtalsbestämmelserna befrias från bilskatt och mervärdesskatt genom beslut av skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen beslutar om överlåtandebegränsningar för skattefritt anskaffade fordon.

Artikel XII. Möten

I artikeln beaktas privilegier, immunitet och lättnader för UNOPS-möten som hålls i Finland till den del det inte redan finns bestämmelser om det i FN:s privilegiekonvention eller i lagen och förordningen om privilegier och immunitet i fråga om internationella konferenser och särskilda delegationer (572/1973 och 728/1973).

I punkt 1 är strävan att beakta anordnandet av olika typer av möten, däribland utbildningar.

Enligt punkt 2 i artikeln ska UNOPS möteslokaler betraktas som FN:s område så som avses i artikel II § 3 i FN:s privilegiekonvention och det får krävas tillstånd och övervakning av FN för tillträde till dessa lokaler.

Enligt punkt 3 ska alla som deltar i ett möte eller som utför uppgifter i samband med ett möte ges sådana lättnader och tjänster som behövs för att de självständigt ska kunna utföra sina uppgifter.

I punkt 4 föreskrivs det att alla nödvändiga åtgärder ska vidtas för att alla som deltar i ett möte eller som utför uppgifter i samband med ett möte vid behov ska få visum och inresetillstånd, avgiftsfritt och så snabbt som möjligt.

Eftersom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009, nedan kallad viseringskodexen, är bindande för Finland fattas viseringsbeslut i enlighet med den. Enligt artikel 16.6 i viseringskodexen är det tillåtet att i enskilda fall avstå från att ta ut viseringsavgiften om en sådan åtgärd syftar till att främja utrikespolitiska eller utvecklingspolitiska allmänintressen.

Enligt 4 § i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer 2019 (1256/2018) tas avgift inte ut för visum eller uppehållstillstånd, om så har överenskommit i bilaterala avtal mellan staterna eller i andra internationella avtal.

I punkt 5 fastställs det att parterna i samband med större möten vid behov ska vidta åtgärder eller ingå förvaltningsavtal fall för fall beträffande exempelvis organisationen,

säkerhetsarrangemangen eller finansieringen av ett möte. Detta är allmän praxis också annars vid större internationella möten.

Artikel XIII. Kontorets tjänstemän

Bestämmelserna i punkt 1 a–h grundar sig på artikel V i FN:s privilegiekonvention om tjänstemän där tjänstemännens privilegier, immunitet och lättnader fastställs.

Tjänstemännen har immunitet i fråga om lagföring för åtgärder vidtagna i tjänsten, för muntliga eller skriftliga uttalanden gjorda i deras egenskap av tjänstemän och för åtgärder vidtagna i denna egenskap. Denna immunitet ska bestå även efter det att anställningsförhållandet vid kontoret har upphört (a-punkten).

Tjänstemännen har beviljats personlig immunitet mot anhållande och häktning samt beslag när det gäller åtgärder vidtagna i tjänsten utom i fall av flagrante delicto (b-punkten).

Tjänstemännen är befriade från skatt på löner och andra arvoden som betalas av FN (c-punkten). Från tjänstemännens lön innehåller FN den andel som FN:s personalregler förutsätter och sparar den i FN:s skatteutjämningsfond. I Finland gäller skattefriheten inte tidigare FN-anställdas pensioner (närmare nedan i samband med artikel XX).

Bestämmelser om skatt på löner och arvoden finns i inkomstskattelagen (1535/1992). Enligt 12 § inkomstskattelagen är den som i Finland tjänstgör vid FN samt medlemmar av hans familj eller enskilda tjänstepersonal, om de inte är finska medborgare, skyldiga att betala skatt endast för inkomst av fastigheter som är belägna här, för inkomst av näring som bedrivs här, för hyresinkomst av lägenheter som innehas på grund av aktier i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller på grund av medlemskap i ett bostadsandelslag eller annat andelslag samt för löne- och pensionsinkomst som har erhållits här för någon annan befattning än en som avses i det momentet. Dessutom är en begränsat skattskyldig som inte är finsk medborgare inte skyldig att betala skatt i Finland för lön eller arvode som han har förvärvat genom arbete för en mellanstatlig konferens i Finland.

Tjänstemännen är befriade från värnplikt och annan obligatorisk nationell tjänsteplikt i Finland (d-punkten). Bestämmelsen utgår från FN:s privilegiekonvention (artikel V § 18 punkt c). Enligt FN:s personalbestämmelser (tillägg C till ST/SGB/2018/1) kan FN-tjänstemän dock få specialtjänstledighet, om de trots befrielsen vill avtjäna värnplikt. I 3 § i värnpliktslagen (1438/2007) föreskrivs det att angående fullgörandet av värnplikten dessutom gäller vad som bestäms om detta i internationella avtal som är förpliktande för Finland.

Tjänstemän och deras familjemedlemmar är för egen del och för de familjemedlemmars del som hör till deras hushåll befriade från inreserestriktioner och registrering av utläningar (e-punkten). Tjänstemän och deras familjemedlemmar garanteras fri rörlighet i Finland (f-punkten). Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utläningar att resa in i i landet genom lag. Å andra sidan

har var och en rätt att resa ut ur landet enligt 9 § 2 mom. i grundlagen och denna rätt kan endast begränsas genom lag. Sådana lagbestämmelser finns bland annat i tvångsmedelslagen. Bestämmelser om inresa och vistelse i Finland finns i utlänningslagen. Dessutom är viseringskodexen bindande för Finland.

Tjänstemännen ska i Finland ha samma förmåner avseende utländsk valuta, däribland valutakonton, som beviljas medlemmar av diplomatiska beskickningar ackrediterade i Finland (g-punkten) samt samma skydd och förmåner vid repatriering för egen del och för familjemedlemmarnas och vårdbehövande familjemedlemmars del som vid internationella krisituationer tillkommer diplomatiska representanter (h-punkten).

Enligt punkt 1 i) ska tjänstemän som inte är finska medborgare eller bor i Finland ha rätt att tullfritt införa sina möbler och andra personliga tillhörigheter när de första gången tillträder sin befattning samt ha samma rätt att tull- och skattefritt införa ett motorfordon som tillerkänns tjänstemän av motsvarande rang vid utländska diplomatiska beskickningar i Finland. I denna underpunkt betonas att detta endast gäller personer som inte är finska medborgare eller som bor i Finland, även om detta också framgår av punkt 2 i artikeln. Enligt punkt 1 j) ska tjänstemännen ha rätt att tull- och skattefritt föra ut sina möbler och andra personliga tillhörigheter, däribland motorfordon, när deras tjänstgöring i Finland upphör.

Enligt artikel V § 18 punkt g i FN:s privilegiekonvention får tjänstemännen därutöver tullfritt införa sina möbler och andra personliga tillhörigheter i landet när de första gången tillträder sin befattning i landet i fråga.

Bestämmelser om bilskatt finns i bilskattelagen (1994/1482) som denna avtalsbestämmelse avviker från. Import och anskaffning av fordon kan beroende på import- eller anskaffningssituation vara föremål också för tull och mervärdesskatt. Bestämmelserna om skattefrihet för personalens fordon i Finlands överenskommelser om säte med internationella organisationer varierar något, men linjen är rätt enhetlig. UNOPS-avtalet motsvarar denna praxis. I allmänhet har personalens fordon varit befriade från bilskatt en gång i samband med flyttningen till Finland. Om den som hör till organisationens personal har en medföljande maka, gäller det skattefria förvärvet i allmänhet analogt två bilar. Eftersom tjänstemännen till denna del jämföras med tjänstemän vid diplomatiska beskickningar fastställer utrikesministeriet rätten till skattefri import eller anskaffning. Bilförsäljning omfattas av bilskattelagens begränsningar.

I punkt 1 k) har en bestämmelse inkluderats som är principiellt betydelsefull för FN: när en skatt är bosättningsbaserad betraktas de tidsperioder då kontorets tjänstemän vistas i Finland för att utföra sina uppgifter inte som boendetid i Finland. Motsvarande bestämmelse finns i artikel IV § 13 i FN:s privilegiekonvention om medlemsstaternas ombud när de fullgör sina uppgifter vid FN:s huvudorgan och biträdande organ och vid konferenser sammankallade av FN. Enligt FN:s uppfattning är detta den rätta tolkningen av artikel V § 18 punkt b i FN:s privilegiekonvention och den är nödvändig för att garantera att personalen som tjänstgör vid FN globalt ska ha lika villkor i sitt tjänsteförhållande oavsett nationell skattepraxis i värdländerna. När boendet i landet beror

på FN-uppdrag ska detta alltså enligt FN:s uppfattning inte i sig orsaka några direkta skattepåföljder. På grund av bestämmelsen kan de personer som kommer till Finland för att tjänstgöra vid kontoret inte beskattas för sina globala intäkter. Samtidigt är FN-anställda skyldiga att betala skatt för andra än FN-inkomster i enlighet med den nationella lagstiftningen i det land där inkomsten förvärvas. Bestämmelsen orsakar inget undantag från 12 § i inkomstskattelagen för som det redogjorts för ovan. Följaktligen är de inkomster från Finland som inte är rent bosättningsbaserade skattepliktiga i Finland.

Enligt punkt 2 får finska medborgare och de som bor stadigvarande i Finland, samt FN-volontärer och praktikanter, endast de privilegier och den immunitet som tillkommer dem enligt artikel V § 18 i FN:s privilegiekonvention. Innehållsmässigt motsvarar dessa privilegier och denna immunitet i det stora hela artikel XIII.1 a–h och j i UNOPS-avtalet.

Artikel XIV. Kontorschefen och högre tjänstemän

I punkt 1 fastställs det att kontorschefen är UNOPS huvudsakliga kommunikationskanal i förhållande till Finland som värdland.

Enligt punkt 2 ska kontorschefen för UNOPS Finlandskontor och andra tjänstemän i högre ställning inklusive make och minderåriga barn, ha samma privilegier och immunitet som i enlighet med folkrätten beviljas diplomatiska representanter. I UNOPS-personalens klassificering innebär detta en tjänsterang i klass P/L-5 eller IICA3 eller högre, alltså i praktiken minst mellanchefernivå eller motsvarande sakkunnignivå. En person med denna rang som är finsk medborgare eller som bor i Finland får inte någon status jämförbar med diplomatiska representanters.

I andra överenskommelser om säte mellan Finland och internationella organisationer har status jämförbar med diplomatiska representanters beviljats endast organisationens chef eller chefer. Denna tidigare finska praxis motsvarade emellertid inte nuvarande praxis i andra europeiska värdländer för FN, till exempel i Danmark, Österrike och Nederländerna. Det förväntas inte finnas många högre tjänstemän i UNOPS Finlandskontor. Ser man till UNOPS personal globalt (4 618) är andelen motsvarande högre tjänstemän cirka 3,5 % (146 personer). Kontorspersonalen beräknas uppgå till cirka 10 personer och högst till cirka 20. När man från detta antal subtraherar andelen finska medborgare eller anställda som bor i Finland kommer antalet personer vid UNOPS Finlandskontor som beviljas samma privilegier och immunitet som diplomatiska representanter att vara relativt litet.

Enligt etablerad tolkning av bilskattelagen får en person skattefritt införskaffa eller importera ett fordon, eller två fordon, om en make med utländskt medborgarskap flyttar med och på dem också i övrigt tillämpas de bestämmelser i skattelagstiftningen som gäller diplomatiska representanter av motsvarande rang. Kontorets chef och högre tjänstemän får enligt 44 § 1 mom. 1 punkten i tullagen personlig rätt till skattefri införsel och anskaffning som också gäller familjemedlemmar. De får dessutom göra skattefria anskaffningar i enlighet med 18 § 1 mom. 1 punkten i punktskattelagen. Dessa anskaffningar gäller i allmänhet alkohol- och tobaksprodukter samt bränsle. Dessutom har de med stöd av 129 b § i mervärdesskattelagen rätt till återbetalning

av mervärdesskatten i förvärv av varor och tjänster. Utrikesministeriet fastställer rätten till skattefrihet.

Artikel XV. Avstående från immunitet

Det fastställs i artikeln att privilegier och immunitet beviljas i FN:s intresse och inte för att personligen tillgodose dem som beviljas privilegier och immunitet och att FN:s generalsekreterare har rätt och skyldighet att avstå från privilegier och immunitet för dessa personer i fall man kan avstå från dem utan att skada FN:s intressen. Artikeln motsvarar artikel V § 20 i FN:s privilegiekonvention.

Artikel XVI. Inresa till, utresa från samt rörlighet och vistelse i värdlandet

Genom artikeln eftersträvas att kontorets tjänstemän och deras familjemedlemmar så effektivt som möjligt ska utfärdas visum samt inrese- och uppehållstillstånd. Ingen avgift tas ut för viseringsbeslut.

Viseringskodexen är bindande för Finland och den reglerar också viseringsbesluten. Enligt artikel 16.6 i viseringskodexen är det tillåtet att i enskilda fall avstå från att ta ut viseringsavgiften om en sådan åtgärd syftar till att främja utrikespolitiska eller utvecklingspolitiska allmänintressen.

Enligt 69 § 3 mom. i utlänningslagen beviljar utrikesministeriet tillfälligt uppehållstillstånd för dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland och för sådana personers familjemedlemmar samt för dem som är i privat tjänst hos personalen och som är medborgare i samma stat som huvudmannen.

Definitionen av familjemedlem finns i artikel I i UNOPS-avtalet.

Enligt 4 § i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer 2019 (1256/2018) tas avgift inte ut för visum eller uppehållstillstånd, om så har överenskommit i bilaterala avtal mellan staterna eller i andra internationella avtal. Dessutom föreskrivs det i 2 § i utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer (377/2014) att prestationer som utrikesministeriet utför avgiftsfritt är beviljande av identitetskort till medlemmar av personalen vid diplomatiska och därmed jämförbara beskickningar ackrediterade i Finland eller till deras familjemedlemmar.

Artikel XVII. Förenta nationernas laissez-passer, andra intyg och visum

Enligt punkterna 1 och 2 i artikeln erkänner Finland FN:s laissez-passer som giltigt resedokument och andra intyg utfärdade till sakkunniga om att de reser för FN:s räkning. Detta motsvarar artikel VII § 25–27 i FN:s privilegiekonvention.

Enligt punkt 3 ska alla nödvändiga åtgärder vidtas för att vid behov utfärda visum och inresetillstånd till de personer som avses i avtalet och till personer som kallas till kontoret i samband med dess officiella arbete och aktiviteter, avgiftsfritt och så snabbt som möjligt.

Finland är på det sätt som redogörs ovan i samband med artikel XVI bunden av viseringskodexen, också avseende det nationella genomförandet när det gäller avgiftsfriheten för visum.

Artikel XVIII. Personkort

Finland som värdland åtar sig att bevilja personkort till tjänstemännen vid UNOPS Finlandskontor och deras familjemedlemmar.

Utrikesministeriet utfärdar till de anställda vid kontoret och till deras familjemedlemmar som inte är finska medborgare ett personkort av vilket personens tjänsteställning eller ställning som familjemedlem framgår. Dessa personkort betraktas inte som officiella identitetshandlingar i Finland.

Enligt 8 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (156/2013) får på berörda personers egen begäran i lagen angivna uppgifter registreras om utländska medborgare som är anställda hos en internationell organisation, om utländska medborgare i deras privata tjänst och om deras familjemedlemmar.

I Finland föreskrivs det om behandlingen av personuppgifter i dataskyddslagen (1050/2018). På behandling av personuppgifter hos myndigheterna tillämpas EU:s dataskyddsförordning (2016/679/EU) och dataskyddslagen (1050/2018).

Utrikesministeriet administrerar och upprätthåller ett särskilt personregister med uppgifter om internationella organisationer i Finland samt om deras personal och personalens familjemedlemmar. Med hjälp av denna information sköter utrikesministeriet lagstadgade uppgifter som hänför sig till dessa organisationer och personer, såsom beviljande av uppehållstillstånd och fastställande av olika skattefria förvärv.

Artikel XIX. Flagga, emblem och kännetecken

Enligt artikeln ska UNOPS-kontoret ha rätt att hålla FN:s flagga, logotyp, emblem och kännetecken framme i sina lokaler och på fordon avsedda för tjänstebruk.

Det finns ingen lagstiftning i Finland om användningen av FN-emblemet. Förenta nationerna har interna bestämmelser om användningen av flaggan (ST/SGB/132 från 1967) och användningen av FN-emblemet är noggrant begränsad (FN-resolution 92/1 från 1946 och FN-bestämmelsen ST/AI/189/Add.21).

Artikel XX. Social trygghet

I punkt 1 föreskrivs om rättskapaciteten för FN:s gemensamma pensionsfond och UNOPS motsvarande försäkringskassa. UNOPS-personalen är enligt punkt 3 befriad från Finlands pensionsskyddssystem och följaktligen nyttjar personalen antingen dessa FN-system eller privata pensionslösningar.

I artikel 2 fastställs det att Finland inte är förpliktad att befria pensioner och livränta som betalas ut till UNOPS tidigare tjänstemän och deras familjemedlemmar från inkomstskatt. Även om tjänstemännens FN-inkomster är fria från nationell inkomstbeskattning i enlighet med artikel V § 18 i FN:s privilegiekonvention, gäller detsamma inte pensionsinkomster. I Finland bestäms skatten på pension enligt inkomstskattelagen i Finland.

I punkt 3 bestäms det att kontorets tjänstemän, oavsett nationalitet, är befriade från att tillämpa det finska systemet för social trygghet. FN-tjänstemän som avses i artikel V i FN:s privilegiekonvention omfattas av FN:s sjukförsäkringssystem. UNOPS-avtalet förpliktar annan personal förordnad till kontoret, såsom IACA-anställda tjänstemän och praktikanter, att teckna en lämplig i Finland tillämplig sjukförsäkring för den tid personalen står i anställningsförhållande till kontoret, samt att för UNOPS uppvisa intyg på försäkringen. Med denna bestämmelse vill man säkerställa att den UNOPS-personal som bor i Finland på grund av sina arbetsuppgifter har en tillräckligt omfattande sjukförsäkring, emedan UNOPS är befriad från att tillämpa det finska systemet för social trygghet.

Rättigheter och skyldigheter enligt det finska lagstadgade systemet för social trygghet är antingen bosättnings- eller arbetsbaserade. Bestämmelser om arbets- och bosättningsvillkor vid tillämpning av bosättningsbaserad förmånslagstiftning på personer som kommer till Finland från utlandet eller som flyttar från Finland till utlandet finns i lagen om bosättningsbaserad social trygghet i gränsöverskridande fall (16/2019). Enligt 2 § 2 mom. ska lagen inte tillämpas på utländska medborgare som i Finland tjänstgör vid FN. Enligt 3 mom. i samma paragraf gäller denna tillämpningsavgränsning inte en person som har varit bosatt eller arbetat i Finland omedelbart innan anställningsförhållandet inleddes. I 5 § i lagen föreskrivs att som i Finland stadigvarande bosatt betraktas personer som har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och som ständigt huvudsakligen vistas här. Dessutom har en person som på det sätt som avses i lagen om hemkommun (201/1994) betraktas som boende i Finland rätt till social- och hälsovårdstjänster som kommunen anordnar. UNOPS tjänstemän anses höra till de personer som avses i 4 § 3 mom. i lagen om hemkommun och som vistas tillfälligt och inte har hemkommun i Finland, förutsatt att de inte är finska medborgare eller från tidigare har hemkommun i Finland före anställningen vid UNOPS.

Enligt punkt 4 tillämpas artikelns bestämmelser i tillämpliga delar på familjemedlemmar till kontorets tjänstemän, såvida de inte själva är i förvärsarbete eller verkar som företagare i Finland eller omfattas av Finlands system för social trygghet.

Artikel XXI. *Familjemedlemmars tillträde till arbetsmarknaden och utfärdande av visum och uppehållstillstånd till hushållsarbetstagare*

Enligt punkt 1 ska Finland bevilja tillstånd som gör det möjligt för familjemedlemmar till UNOPS-tjänstemän att förvärsarbete, oavsett deras nationalitet. Tillståndsförfarandet följer finsk lag.

Enligt 69 § 3 mom. i utlänningslagen inkluderar ett tillfälligt uppehållstillstånd beviljat av utrikesministeriet i allmänhet inte rätt till förvärsarbete för familjemedlemmar annat än i vissa

kortvariga uppdrag. Denna rätt bestäms i enlighet med andra bestämmelser i utlänningslagen. Skrivningen om rätten till förvärvsarbete oavsett nationalitet betonar principen om icke-diskriminering. Samtidigt är dock olika bestämmelser i utlänningslagen tillämpliga. I princip behöver familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare på de grunder som anges i utlänningslagen ett uppehållstillstånd för arbetstagare i enlighet med 5 kap. i utlänningslagen. En familjemedlem som är medborgare i en EU-stat, Island, Liechtenstein, Norge eller Schweiz behöver inget uppehållstillstånd. Bestämmelser om EU-medborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier. En familjemedlem som är medborgare i Europeiska unionen eller jämförbar med en sådan ska enligt 10 kap. i utlänningslagen registrera sin vistelse i Finland hos migrationsverket. Registreringen ska underrättas utrikesministeriet som återkallar uppehållstillståndet i enlighet med 69 § 4 mom. och beviljar ett nytt personkort. Familjemedlemmar till chefen för eller till en högre tjänsteman vid UNOPS Finlandskontor som har beviljats samma privilegier och immunitet som diplomatiska representanter i enlighet med artikel XIV i avtalet har inte immunitet mot civilrättslig och administrativ domsrätt när det gäller deras arbete.

Enligt punkt 3 beviljar Finland vid behov visum, uppehållstillstånd och andra handlingar till tjänstemännens hushållsarbetstagare så snabbt som möjligt. På beviljandet av dessa handlingar tillämpas viseringskodexen och utlänningslagen på det sätt som redogörs ovan i samband med artikel XVI.

Enligt punkt 3 åtar sig Finland att vid behov bistå kontorets tjänstemän så mycket som möjligt med att ordna lokaler för boende. Biståndet innebär i första hand allmän rådgivning vid behov. Hyrning eller köp av lägenhet sker på marknadsmässiga villkor i enlighet med lagen om hyra av bostadslägenhet (1995/481) och jordabalken (1995/540).

Artikel XXII. *Samarbete med värdlandet*

I artikeln föreskrivs det om skyldighet att följa Finland lagar och bestämmelser, inte ingripa i Finlands interna angelägenheter och samarbeta med Finland i syfte att underlätta god rättsvård, iakttagande av polisens påbud och för att förhindra missbruk av privilegier och immunitet.

Enligt artikel V § 21 i FN:s privilegiekonvention ska Förenta nationerna städse samarbeta med vederbörande myndigheter i medlemsstaterna i syfte att underlätta rättsutövningen, trygga efterlevnaden av polisföreskrifter och hindra missbruk i samband med åtnjutandet av de privilegier, immuniteter och förmåner som anges i artikeln. Bestämmelsen eftersträvar ett korrekt bruk av privilegier och immunitet.

Förbudet att ingripa i värdlandets interna angelägenheter ingår i FN:s allmänna praxis och motsvarar artikel 41 i Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 4/1970).

Artikel XXIII. *Tilläggsavtal*

I artikeln föreskrivs det om möjligheten att ingå andra arrangemang av administrativ och finansiell karaktär som gäller kontoret samt andra tilläggsavtal. Sådana kan behövas till exempel för arrangemang i samband med större konferenser så som redogörs i samband med artikel XII eller för att ordna något annat samarbete.

I princip avses i artikeln förvaltningsavtal inom den berörda myndighetens behörighet, inte ärenden som lyder under riksdagens behörighet eller rättsligt bindande arrangemang av typen samförståndsavtal. I artikeln avses alltså avtal som inte är sådana fördrag som avses i 8 kap. i grundlagen.

Artikel XXIV. *Tvistlösning*

Enligt punkt 1 ska UNOPS handlägga lösningen av sådana tvister som uppkommer till följd av sådana privaträttsliga avtal och tvister där kontoret är part, eller av tvister som berör personer som avses i avtalet och som har immunitet, om inte immuniteten har avståtts.

Denna punkt motsvarar artikel VIII § 29 i FN:s privilegiekonvention, enligt vilken FN ska utfärda bestämmelser rörande lämpliga metoder för biläggande av tvister rörande kontrakt eller andra tvister av privaträttslig natur, vari Förenta nationerna är part samt tvister berörande tjänstemän i FN, som i kraft av sin officiella ställning åtnjuter immunitet, därest generalsekreteraren icke avstått från immuniteten.

I punkt 2 beskrivs hur tvister mellan UNOPS och Finland ska lösas när det gäller detta avtal. När en tvist inte kan lösas genom förhandlingar eller på annat överenskommet sätt kan Finland eller UNOPS lämna en begäran om avgörande till en skiljedomstol med tre medlemmar enligt det förfarande som beskrivs i punkten. Vardera parten ska utse en medlem och dessa två den tredje medlemmen, som ska vara ordförande för skiljedomstolen. Om en part inte inom 60 dagar från begäran om skiljeförfarande har utsett någon medlem eller om den tredje medlemmen inte har utsetts inom 30 dagar från det de två andra medlemmarna utsågs, får endera parten be Internationella domstolen utse medlemmen. Skiljedomstolen beslutar om sina egna förfaranden och alla beslut kräver enighet mellan minst två medlemmar. Parterna ska stå för skiljedomstolens avgifter och utgifter enligt vad skiljedomstolen bedömer. Skiljedomstolens avgörande ska innehålla ett utlåtande med motiveringar för avgörandet och det ska vara slutligt och bindande för parterna.

Artikel XXV. Slutbestämmelser

Enligt punkt 1 har UNOPS rätt att begära att motsvarande behandling tillämpas på UNOPS, om Finland ingår ett avtal genom vilket en förmånligare behandling beviljas än den som beviljas UNOPS genom detta avtal.

Om Finland i framtiden beviljar UNOPS en förmånligare behandling som kräver en ändring av detta avtal, ska ändringen göras skriftligt i enlighet med punkt 2 i artikeln. I Finland ska en sådan ändring godkännas i enlighet med 8 kap. i grundlagen.

I punkt 2 förutsätts att varje relevant fråga som det inte finns bestämmelser om i avtalet ska lösas mellan parterna i enlighet med tillämpliga FN-organs resolutioner och beslut.

I punkt 3 föreskrivs om uppsägning av avtalet genom skriftlig underrättelse om saken till den andra parten. Avtalet upphör att gälla sex månader efter dagen för mottagande av en sådan anmälan. Utan att det påverkar en sådan uppsägningsanmälan ska avtalet fortsätta att gälla tills UNOPS aktiviteter i Finland har slutförts och kontorets egendom har avvecklats korrekt. Vidare beaktas det att avtalet är i kraft tills alla anhängiga ärenden har slutförts som gäller avtalets genomförande eller lösning av tvister mellan parterna som gäller detta avtal.

I punkt 4 föreskrivs om underteckning och ikraftträdande av avtalet. Avtalet träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då finska regeringen och UNOPS har underrättat varandra om att de förfaranden som krävs av respektive part för att avtalet ska bli bindande för dem har slutförts.

Avtalet har upprättats på engelska som är det giltiga språket.

7 Ikraftträdande

Avtalet träder i kraft den 30:e dagen efter den dag då finska regeringen och UNOPS har underrättat varandra om att deras interna förfaranden för ikraftträdandet av avtalet har slutförts. Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

8 Bifall av Ålands lagting

Avtalet innehåller inga bestämmelser som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Ålands lagtings bifall enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen behövs alltså inte för att den ikraftträdandelag som ingår i propositionen ska träda i kraft i landskapet Åland.

9 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis avser riksdagens befogenhet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse ska anses höra till området för lagstiftningen, om 1) den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag, 4) det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller, eller om 5) det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och 45/2000 rd).

Artikel I i avtalet innehåller definitioner av de centrala begreppen i avtalet. Sådana bestämmelser som indirekt påverkar tolkningen och tillämpningen av andra materiella bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, hör också själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd). Som sådana bestämmelser måste åtminstone definitionen av familjemedlem och av kontorets tjänstemän betraktas.

I artikel III i avtalet föreskrivs om juridisk personlighet. I Finland bestäms genom lag om juridisk personlighet med tillhörande rättsförmåga och juridiska handlingsförmåga (GrUU 38/2000 rd).

Artiklarna VI, IX-XI, XIII, XIV, XX och XXI i avtalet innehåller ett flertal bestämmelser om privilegier och immunitet och dessa bestämmelsers förhållande till lagstiftningen i Finland redogörs närmare ovan i avsnitt 6. Bestämmelser om privilegier och immunitet för en internationell organisation och dess personal och andra personer som har samband med den hör till området för lagstiftningen och kräver godkännande av riksdagen (GrUU 38/2000 rd).

I artikel XVIII i avtalet föreskrivs om personalens och deras familjemedlemmars rätt att få ett personkort. Även om det inte är fråga om ett officiellt identitetskort, är det ett intyg som visar myndigheter en persons status och bestämmelsen hör till området för lagstiftningen. Artikeln hör till området för lagstiftningen också därför att det finns bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i personuppgiftslagen. Artikel XXIV gäller bindande och obligatorisk tvistlösning. Om ett avtal som även i övrigt innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen innehåller bestämmelser om ett för parterna obligatoriskt och bindande förfarande för avgörande av tvister som gäller tolkningen eller tillämpningen av avtalet, kan avgörandet av tvisten inverka på hur en bestämmelse som gäller ärenden som regleras på lagnivå i Finland ska tillämpas (GrUU 31/2001 rd). Ett sådant avgörande kan också inbegripa nya ekonomiska eller andra förpliktelser för den förlorande parten.

Riksdagens samtycke krävs för avtalet också därför att Finland i artikel VIII åtar sig att finansiera inrättandet av UNOPS kontor till en början för en period på fem år.

Eftersom avtalet inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen, kan avtalet enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att

riksdagen godkänner det den 12 augusti 2019 ingångna avtalet mellan Finlands regering och Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projektjänster.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

LAGFÖRSLAG

Lag om avtalet med Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projektjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Helsingfors den 12 augusti 2019 ingångna avtalet mellan republiken Finlands regering och Förenta nationerna om ett Finlandskontor för Förenta nationernas kontor för projektjänster ska gälla som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 2019

Statsminister

Antti Rinne

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari

AVTALSTEXT